

Richard Wagner

DER RING DES NIBELUNGEN

RHEINGOLD

Fischer-Dieskau Wotan **Josephine Veasey** Fricka **Gerhard Stolze** Loge **Zoltan Kelemen** Alberich
Erwin Wohlfahrt Mime **Robert Kerns** Donner **Donald Grobe** Froh **Simone Mangelsdorff** Freia
Oralia Dominguez Erda **Martti Talvela** Fasolt **Karl Ridderbusch** Fafner **Helen Donath, Edda Moser, Anna Reynolds** Rheintöchter

DIE WALKÜRE

Thomas Stewart Wotan **Régine Crespin** Brünnhilde **Gundula Janowitz** Sieglinde **Jon Vickers** Siegmund **Martti Talvela** Hunding **Josephine Veasey** Fricka **Liselotte Rebmann, Carlotta Ordassy, Ingrid Steger, Lilo Brockhaus, Daniza Mastilovic, Barbro Ericson, Cvetka Ahlin, Helga Jenckel** Walküren

SIEGFRIED

Jess Thomas Siegfried **Gerhard Stolze** Mime **Thomas Stewart** Wanderer **Zoltan Kelemen** Alberich
Karl Ridderbusch Fafner **Oralia Dominguez** Erda **Helga Dernesch** Brünnhilde **Catherine Gayer** Waldvogel

GÖTTERDÄMMERUNG

Helge Brilioth Siegfried **Thomas Stewart** Gunther **Zoltan Kelemen** Alberich **Karl Ridderbusch** Hagen **Helga Dernesch** Brünnhilde **Gundula Janowitz** Guttrune **Christa Ludwig** Waltraute **Lili Chookasian, Christa Ludwig, Catarina Ligendza** Nornen **Liselotte Rebmann, Edda Moser, Anna Reynolds** Rheintöchter

Berliner Philharmoniker o.l.v. Herbert von Karajan

Koor van de Deutsche Oper Berlin. Opname : 67, 68, 69, 70 in de Jesus-Christus-Kirche, Berlijn
DG 457780-2, ADD, 14 CD's

KAMERMUZIKALE KARAJAN-RING

Korte tijd nadat Solti zijn legendarische Ring (1958-1965) voltooid had, startte Herbert von Karajan met een Ring-integrale voor DGG. Hij begon met Die Walküre in 1967 en eindigde met Götterdämmerung in 1970. Deze Ring werd reeds op CD uitgegeven en enkele maanden geleden opnieuw uitgebracht tegen een zachte prijs in de voortreffelijke 'originals'-reeks van DGG.

Het meest opvallende in Karajans benadering van de Ring is dat hij het orkest niet zwaar symfonisch, maar bijna als een kamerorkest laat weerklinken. Dit komt de kleurenrijkdom en de doorzichtigheid van de partituur ten goede. Karajans magische bezieling van de in topvorm verkerende Berliner Philharmoniker is de sterkste troef van deze Ring. De lichte orkestrale aanpak komt de zangers ten goede. Ze worden niet overstemd door het orkest en kunnen meer nuanceren naar een zachtere klankintensiteit toe. Merkwaardig genoeg heeft Karajan deze benadering in de zeventiger jaren niet voortgezet. Dan stond hij een meer symfonische aanpak van de opera voor. Denken we maar aan zijn opnamen van *Tristan und Isolde*, *Parsifal* en *Der Fliegende Holländer*. Maar ook in zijn Verdi-opnamen (*Il Trovatore*, *Otello* en *Falstaff*) waren de zangers ondergeschikt aan het orkest.

Op Karajans keuze van de zangers viel bij het eerste verschijnen van de langspeelplaten van de Ring heel wat kritiek. Achteraf gezien gedeeltelijk terecht. Zo is het jammer dat de hoofdpersonages Wotan, Siegfried en Brünnhilde door twee verschillende zangers worden vertolkt.

Dietrich Fischer-Dieskau is Wotan in *Das Rheingold*. Met een majestueuze stralende stem en een perfecte voordracht zingt hij een autoritaire Wotan.

Thomas Stewart is een zeer expressieve, soepele Wotan (*Walküre*) en Wanderer (*Siegfried*). Hij is te verkiezen boven Theo Adam (Böhm). Hij heeft niet de autoriteit van een Hotter (Solti), maar is beter bij stem. **Régine Crespin** is een verrassende Brünnhilde (*Walküre*). Ze zong meestal Sieglinde (o.a. met Solti). Toch is haar Brünnhilde best genietbaar omwille van haar doorleefde vertolking en omwille van het stralende timbre van haar stem.

Karajans keuze van **Helga Dernesch** in de rol van Brünnhilde is minder gelukkig. In Siegfried en Götterdämmerung blijft ze zeer ver onder het niveau van Birgit Nilsson (Solti en Böhm), zowel vocaal als dramatisch.

Jess Thomas is een aanvaardbare, lyrische Siegfried (Siegfried). Maar Helge Brilioth zet deze partij op een ongelijke en weinig karaktervolle wijze verder in Götterdämmerung. Dit laatste deel van de Ring is omwille van twee te zwakke hoofdvertolkers het minst bevredigend.

Het eerste bedrijf van Die Walküre is een voltreffer met een schitterende **Gundula Janowitz** (Sieglinde), een zeldzaam nuancerende **Jon Vickers** (Siegmund) en een kolossale **Martti Talvela** (Hunding).

Zoltan Kelemen (Alberich), **Karl Ridderbusch** (Hagen) zijn ook uitstekend. De kleinere rollen zijn overwegend zeer goed bezet met uitschieters als een **Gerhard Stolze** (Loge en Mime in *Siegfried*) en **Erwin Wohlfahrt** (Mime in *Das Rheingold*)

Karajans Ring is niet te verkiezen boven die met Solti (DECCA) en Böhm (PHILIPS) omwille van enkele zwakke elementen in de vocale bezetting. Maar het blijft een zeer aantrekkelijk alternatief, vooral omwille van de magische verklanking van het orkest. De geniale orkestratiekunst van Wagner komt hier ten volle tot zijn recht.

Chris Van de Wauw